

тому випадку, якщо шлюбний договір був внесений у реєстр майнових прав подружжя відповідного територіального суду, чи якщо третій особі було відомо про шлюбний договір на момент укладення правочину (Олійник О. С. Особливості правового регулювання інституту шлюбного договору в Німеччині: порівняльно-правовий аспект // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Зб. наук. праць. – Івано-Франківськ. – 2009. – Випуск ХХІ. – с.52). Відповідно до ст. 1412 Цивільного кодексу Німеччини відомості про шлюбні договори включені до реєстру майнових прав (Гражданское уложение Германии / науч. редакторы А. Л. Маковский и др., пер. с нем. –2-е изд., доп. – М. : Волтерс Клувер, 2006. – с. 356).

Подружжя, підписуючи шлюбний договір, як в Україні, так і в Німеччині, має на меті змінити встановлений законом правовий режим майна. Але такі дії часто мають значення для третіх осіб, наприклад, для контрагентів за іншими майновими договорами, для виконання судових рішень, виконавчих написів нотаріуса. Отже, виникає питання яким же чином зацікавленим особам отримати інформацію про наявність чи відсутність шлюбного договору. Враховуючи позитивний досвід Німеччини, висловлюємо пропозицію щодо створення Єдиного реєстру шлюбних договорів, який дасть змогу нотаріусам швидко перевіряти наявність чи відсутність шлюбного договору між подружжям та ознайомитися з його змістом у разі укладення договору. В якості альтернативи реєстру шлюбних договорів можна запропонувати створення Єдиного реєстру подружніх договорів, що має містити відомості про всі договори, підписані саме подружжям, наприклад, шлюбні, аліментні, поділ майна, про визначення порядку користування спільним майном та ін.

Карпенко О.І.

*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
аспірантка кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету*

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З НАДАННЯ ІНТЕРНЕТ-ПОСЛУГ

Останнім часом в просторі життєдіяльності людей, який інтенсивно оновлюється та трансформується, з'явилися нові види послуг, що задовольняють урізноманітнені зростаючі людські потреби. Водночас в цивільно-правовій сфері, цивільному законодавстві з'явилися нові види договорів про надання послуг, раніше невідомих вітчизняній правовій системі. Мова щонайперше іде про електронні, інформаційні послуги та послуги в мережі Інтернет. Аналогічна тенденція простежується і в зарубіжних країнах, де також стрімко зростає частка послуг в майновому обороті, витісняючи торгівлю матеріальними речами і технологією. Ці

зміни зафіксовано в понятті постіндустріального суспільства, прикметною рисою якого є висока частка високоякісних та інноваційних послуг в валовому внутрішньому продукті.

Юридичний супровід нових послуг був предметом дослідження багатьох зарубіжних та вітчизняних науковців, зокрема Агаркова М.М., Алексєєва С.С., Брагинського М.І., Вітряньського В.В., Йоффе О.С., Кохановської О.В., Кучеренко І.М., Луця В.В., Новицького І.Б., Підпригоро О.А., Рабінович А. В., Суханова Є.О., Харитонова Є.О., Шевченко Я.М., Степанова Д.І., Стефанчука Р.О., Шешеніна Є.Д., Шершеневича Г. Ф., та інших.

Проаналізувавши праці названих учених та чинні нормативно-правові акти можна сказати, що багато публікацій, які стосуються проблеми використання мережі Інтернет лише вказують на існування прогалин в законодавстві України. Це зумовлює необхідність внесення змін до законодавства України або прийняття спеціальних правових актів, які врегулювали б інтернет-відносини в Україні.

Відносини з надання Інтернету-послуг належать до цивільно-правових зобов'язань у сфері надання послуг. Зобов'язання з надання послуг є самостійним типом договірних зобов'язань.

Як зазначає Капля О., нині є багато договірних відносин із надання послуг, які включені (перевезення, транспортне експедирування, збереження та ін.) та не включені (освітні, медичні, послуги телекомунікацій та ін.) у ЦК України. Оскільки спектр послуг постійно розширюється, їх вичерпний перелік скласти неможливо. Саме тому законодавець пропонує договором про надання послуг охоплювати будь-які види послуг, що відповідають встановленим цивільним законодавством критеріям. На підставі цього і була введена самостійна глава ЦК України – «Послуги. Загальні положення».

На сьогоднішній день не існує правової регламентації Інтернет-послуг. Отже, використання загальних положень норм ЦК України, що стосуються договорів у сфері надання послуг, у тому числі Інтернет-послуг, є загальною базою для цивільно-правових зобов'язань у сфері Інтернет-послуг.

ЦК України не дає визначення поняття послуга. Систематизувавши значний масив різноманітних визначень категорії послуги, що присутні в цивільно-правовій літературі, можна дійти висновку, що умовно їх можна рознести на три групи. Перша виходить із того, що сутність послуги визначається через діяльність (Д. Степанов, Є. Шешенін, Н. Дроздова та ін.). Друга група асоціює послугу з результатом діяльності (С. Алексєєв, А. Телестаківа та ін.). Третя група визначає послугу через нерозривне поєднання діяльності та її результату (Є. Богринцева, Т. Левшина, Ю. Романець).

На нашу думку, Інтернет-послуги поєднують у собі як діяльність, так і її результат. Об'єктом зобов'язання з надання послуг є дії з надання послуги та дії щодо її споживання. Зокрема, за договором із надання провайдерських послуг провайдер здійснює підключення абонента до Інтернету, а абонент зобов'язаний здійснити відповідну оплату за надані послуги та використовувати їх відповідно до умов договору. Враховуючи те, що Інтернет – це глобальна інформаційна мережа, то Інтернет-послуги спрямовані насамперед на задоволення інформаційних потреб своїх користувачів.

Послуга, як правило, здійснюється з використанням речей (матеріалів, обладнання). Так, якщо йдеться про Інтернет-послуги, то провайдер надає абоненту можливість користуватися його технічним обладнанням для доступу до мережі Інтернет.

Зобов'язання з надання Інтернет-послуг належать до зобов'язань з приводу надання фактичних послуг, тобто послуг, що споживаються в процесі їхнього надання і не пов'язані з установленням, зміною або припиненням прав і обов'язків замовника (О.А.Підпригора. Цивільне право: підручник для студентів юрид. вузів та факультетів. – К.:Вентурі., 1997. – с.265). Зокрема, в договорі про надання провайдерських послуг останні споживаються в процесі їхнього надання.

За суб'єктним складом зобов'язання з надання послуг можна поділити на зобов'язання, що надаються споживачам, і зобов'язання з іншими учасниками. Зобов'язання з надання Інтернет-послуг орієнтовані на задоволення потреб споживачів.

Зобов'язання з надання послуг можуть бути як оплатні, так і безоплатні. Оскільки Інтернет-послуги є різновидом телекомунікаційних послуг, то відповідно до Закону України «Про телекомунікації» до обов'язків споживача телекомунікаційних послуг відносять обов'язок своєчасно оплачувати отримані ним телекомунікаційні послуги. Таким чином, зобов'язання з надання Інтернет-послуг мають оплатний характер.

Капля О. визначає, що зобов'язання з надання Інтернет-послуг є договірним типом зобов'язання, об'єкт якого – дії виконавців (наприклад провайдерів) з надання послуг мережі Інтернет споживачам (абонентам) для задоволення їх інформаційних потреб (Капля О. Юридична природа зобов'язань із надання Інтернет-послуг //Вісник академії управління МВС. – 2010. № 2(14), с.83-88).

Можна зробити висновок, що зобов'язання з надання Інтернет-послуг – є договірним типом зобов'язань, за яким виконавець (наприклад, провайдер) зобов'язується за завданням замовника (наприклад, абонента) надати Інтернет-послугу, яка споживається у процесі вчинення певної дії або реалізації певної діяльності, що не має упредметненого результату, та має оплатний характер і корисний ефект для споживача.